

Cirkulärnr: 2001:106
Diariernr: 2001/1756
Handläggare: Signild Östgren m.fl.
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 2001-09-24
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Vård och omsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning
Plan, stadsbyggnad, bygglov
Miljöskydd/Naturskydd
Rubrik: Budgetpropositionen år 2002

Finanssektionen
Signild Östgren m.fl.
EJ

2001-09-24

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Vård och omsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning
Plan, stadsbyggnad, bygglov
Miljöskydd/Naturskydd

Budgetpropositionen år 2002

Den 20 september presenterade regeringen budgetpropositionen för år 2002 (2001/2002:1).

I detta cirkulär sammanfattar vi de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2002–2004. Kommunförbundets kommentarer är skrivna i *kursiv stil*.

Senast i slutet på nästa vecka kommer finanssektionen med en ny skatteunderlagsprognos till kommunstyrelsen och ekonomi/finans.

Samtidigt skickar vi ut nya kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag där den nya skatteunderlagsprognosen och effekter av förslagen i budgetpropositionen är beaktade. Statistiska centralbyråns preliminära beräkningar av kostnadsutjämnings m.m. ingår i underlaget.

EKONOMI	4
Nedreviderad prognos för tillväxten	4
Små justeringar av skatteunderlagsprognosen.....	6
Generella statsbidrag åren 2002 till 2004.....	7
Regleringar på grund av förändrat skatteunderlag	8
Regleringar enligt finansieringsprincipen.....	9
Det åldersrelaterade statsbidraget kvarstår	9
Kommunerna tillförs "200-kronan" även år 2002.....	10
Statlig finansiering av kommunkontosystemet från och med 2003	10
Utjämningsystemet	10
Ersättning till kommuner och landsting för befolkningsminskning.....	11
Bostadsdelegationens uppdrag upphör.....	11
BARN OCH UTBILDNING.....	11
Den statliga styrningen förstärks.....	11
Barnomsorgsreformen börjar genomföras.....	12
Personalförstärkningen i skola och fritidshem påbörjas	12
Asylsökande barns skolgång mm måste finansieras fullt ut.....	13
Stödet till skolbiblioteken förstärks med 15 miljoner.....	13
Lärarnas kompetens förstärks.....	13
IT i skolan, ItiS, fortsätter	14
Momsen på böcker och tidskrifter sänks till 6%	14
Den gröna skatteväxlingen påverkar lokalkostnaderna.....	14
Vuxenutbildningen minskar – Kunskapslyftet upphör.....	14
ÄLDREOMSORG.....	16
Maxtaxa och förbehållsbelopp införs inom äldre- och handikappomsorgen	16
Hälsa- och sjukvårdsplanen skall följas upp.....	17
Landstingen får mer resurser för att öka tillgängligheten i vården	17
Fortsatt stöd till 15 regionala FoU-center inom äldreomsorgen	17
Ansvar för vårdhögskolorna övergår till staten	17
HANDIKAPPOMSORG	17
Utjämnning av LSS-kostnader.....	17
Timersättningen för personlig assistans är för låg	18
Resurser för personliga ombud ökar med 30 miljoner	18
INVANDRARE OCH FLYKTINGAR.....	18
En översyn av ersättningen för flyktningmottagandet är angelägen.....	18
Äldreförsörjningsstöd för invandrare från och med 1 januari 2003.....	19
INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG	19
Antalet socialbidragsberoende ska halveras	19
Resurser avsätts för utsatta barn.....	20
Nationella handlingsplanen mot narkotika får resurser	20
Unga lagöverträdare.....	20
Försöksverksamheten med insatser för hemlösa förlängs till 2004.....	20
Konsumentpolitiken vidareutvecklas	20
INFRASTRUKTUR OCH BOSTÄDER	21
Befolkningsstillväxt/krympning.....	21
Målsättning att boendekostnaderna minskar	21
Hälsa – och säkerhet i boendet får utökade resurser	21

Tillfälligt investeringsbidrag till fler studentbostäder	21
Stimulans till uppförande av hyresbostäder – Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder	21
Bidrag till bostadsinvesteringar som stimulerar till ekologisk hållbarhet	22
Översvämningsdrabbade kommuner	22
Samverkansprojekt kommuner och landsting får 25 miljoner	22
KOMMUNIKATIONER	22
Anslaget till vägar minskar	22
Det statliga bidraget till de kommunala flygplatserna minskar	23
Interregional kollektiv persontrafik	23
Forskning och analys.....	23
MILJÖ	24
Resurser till miljöområdet och klimatsatsning	24
Nytt stöd till klimatinvesteringsprogram (KLIMP)	24
Informationen om klimatfrågor förbättras	24
ARBETSGIVARFRÅGOR	25
Elvapunktprogrammet för ökad hälsa i arbetslivet.....	25
Försöksverksamhet med ett s.k. "friår"	27
Förslag om individuell kompetensutveckling våren 2002	28
Översyn av arbetsrättslagstiftningen pågår	28
Arbetsgivaravgiften är oförändrad år 2002	30
Ny nivå i föräldraförsäkringen	30
ARBETSMARKNADSPOLITIK	30
Medel för tillfälliga personalförstärkningar permanentas	30
Europeiska socialfonden.....	30
Höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen	31
Förslag om övergångsarbetsmarknad.....	31
Översyn hur de arbetshandikappades ställning på arbetsmarknaden kan stärkas	31
Förändringar av kommunala ungdomsprogram och ungdomsgaranti	31
Medel för att minska deltidsarbetslösheten	32
Övriga förslag.....	32

Ekonomi

Nedreviderad prognos för tillväxten

Enligt regeringens bedömning av svensk ekonomi kommer tillväxten att bli 1,7 procent i år och 2,4 procent nästa år. Det är en betydande nedrevidering jämfört med vårpropositionen (VP). Den internationella konjunkturedgången har medfört ett fall i den svenska exporten. Även hushållens konsumtion har ökat svagare än förväntat.

Budgetpropositionens (BP) prognoser för den ekonomiska utvecklingen slutfördes den 7 september, dvs. före de tragiska händelserna i Förenta staterna. Osäkerheten om den internationella konjunktturen har därför ökat men enligt regeringen ligger bedömningen av den ekonomiska utvecklingen ändå fast.

*Tabell 1 – Jämförelse av nyckeltal
Procentuell förändring*

	2000*	2001	2002	2003**	2004**
BNP					
BP, sep 01	3,6	1,7	2,4	2,6	2,3
VP, april 01	3,6	2,7	2,6	2,3	2,1
Öppen arbetslöshet, andel av arbetskraften					
BP, sep 01	4,7	3,9	3,8	3,9	4,0
VP, april 01	4,7	3,9	3,7	4,0	4,0
Timlön					
BP, sep 01	3,8	3,5	3,5	3,5	3,5
VP, april 01	3,8	3,5	3,5	3,5	3,5
KPI, årsgenomsnitt					
BP, sep 01	1,3	2,6	1,7	2,0	2,0
VP, april 01	1,3	1,5	1,6	1,9	2,0

* Utfall.

** Åren 2003–2004 görs ingen bedömning av konjunkturläget. Kalkylen baseras i stället på antaganden om resursläget i ekonomin och den potentiella produktionsnivån.

Prognosen för nästa års tillväxt osäker

Regeringen tror att det under slutet av året kommer att ske en försiktig återhämtning i världsekonomin. Här är prognosen osäker. Några entydiga tecken på en internationell konjunkturuppgång syns ännu inte, men det finns ett antal faktorer som talar för en återhämtning. Främst är det den ekonomiska politikens expansiva inriktning som ska ge effekt. Det finns också tecken på att en återhämtning av den svenska industriproduktionen är på väg. I den senaste Konjunkturbarometern tror företagen på en ökning för såväl ordergång som produktion.

Konjunktturen vänder således uppåt och BNP bedöms öka med 2,4 procent nästa år. Hushållens konsumtion svarar för ett stort bidrag. Hushållens dis-

ponibla inkomster bedöms öka med över 5 procent år 2002. Trots att hushållen förväntas fortsätta att öka sitt sparande räcker inkomstökningarna även till en betydande konsumtionsökning nästa år.

Arbetsmarknaden fortfarande stark

Arbetsmarknaden har fortsatt att utvecklas starkt hittills i år trots den svagare konjunkturen. Sysselsättningen har ökat mycket kraftigt, framförallt räknat i antal personer. En svagare utveckling är att vänta under hösten. Trots att man bedömer att sysselsättningen nu försvagas kommer sysselsättningen som årsgenomsnitt att öka med hela 1,7 procent 2001. I arbetade timmar bedöms sysselsättningen öka med 0,9 procent. En stor del av den sysselsättningsökning som skett beror på att man behöver ersätta en ökad frånvaro. Regeringen tror att det blir en kortvarig svacka i sysselsättningen under hösten och att sysselsättningen återigen ökar under år 2002 då aktiviteten ökar i ekonomin. Ökningstakten i sysselsättningen kommer dock att vara betydligt lägre än de senaste åren. Arbetskraftsutbudet tenderar att bli allt mer begränsat. Arbetslösheten ligger i regeringens bedömning kring 4 procent under hela perioden.

Inflationstakten har ökat

Det är en stor revidering av KPI-prognosen för 2001. Inflationstakten har stigit mer än förväntat i år. Man bedömer att det hela beror på tillfälliga faktorer och att prisökningstakten åter kommer att gå ner under målet 2 procent nästa år. Noterbart i regeringens kalkyl är den svaga timlöneutvecklingen. Regeringen antar att timlönerna kommer att öka med 3,5 procent alla åren. Det är ungefär en halv procentenhet lägre än de flesta övriga bedömare.

De offentliga finanserna är tillfälligt starka i år

De offentliga finanserna förstärks ytterligare i år. Skatteinkomsterna har ökat starkt, trots skattesänkningarna och konjunkturnedgången. Den offentliga sektorns finansiella sparande beräknas till nära 100 miljarder kronor eller 4,6 procent av BNP i år. Detta är 20 miljarder kronor högre än prognosen i vårpropositionen. De oväntat stora skatteinkomsterna 2001 beror till större delen på periodiseringseffekter och tillfälliga skatter, vilka faller bort nästa år. Det medför att skatteinkomsterna även före de nu föreslagna skattesänkningarna minskar kraftigt 2002 som andel av BNP. Skattesänkningarna reducerar inkomsterna med ytterligare ca 1 procent av BNP. Utgifterna minskar marginellt som andel av BNP. Den offentliga sektorns finansiella sparande beräknas uppgå till 47 miljarder kronor eller 2,1 procent av BNP nästa år. Även för åren 2003 och 2004 överstiger prognosen för det finansiella sparandet målet om ett överskott på 2 procent av BNP.

Två sidokalkyler

Regeringen visar även två sidokalkyler. Den första är den så kallade lågtillväxtkalkylen. Enligt denna blir den internationella utvecklingen betydligt svagare, vilket leder till att Sverige går in i en internationellt betingad låg-

konjunktur med en betydligt svagare BNP och sysselsättningsutveckling. Arbetslösheten kommer att stiga till 4,7 procent och de offentliga finanserna kommer att försvagas med ungefär 1 procent enligt detta alternativ år 2002.

Den andra sidokalkylen skisserar en bättre utveckling, där svensk ekonomi kan växa i en högre takt på grund av att arbetsmarknaden fungerar bättre. Enligt det s.k. högtillväxtalternativet kommer sysselsättningsmålet, vilket innebär att andelen sysselsatta i befolkningen i åldern 20–64 år, skall uppgå till 80 procent år 2004, att uppnås. Detta innebär att arbetslösheten kommer ned på 3,2 procent år 2004.

Små justeringar av skatteunderlagsprognosen

Jämfört med vårpropositionen har regeringen marginellt reviderat upp sin prognos för skatteunderlag under perioden 2000–2002. Den svagare konjunkturen påverkar inte skatteunderlaget i år, vilket i huvudsak beror på att sysselsättningen fortsatt vara relativt stark.

Skatteunderlaget ökar extra mycket åren 2000–2001 på grund av att avdragsrätten för allmänna pensionsavgiften stegvis ersatts med en skattereduktion. De kraftiga ökningstalen år 2003 hänger samman med förändringar i pensionssystemet.

I budgetpropositionen aviseras ytterligare ändringar som påverkar skatteunderlaget. År 2002 ökar skatteunderlaget på grund av att tredje steget tas med att ersätta avdraget för pensionsavgiften med en skattereduktion, samtidigt som det minskar på grund av ökat grundavdrag samt en förändring av avdragsrätten för a-kasseavgiften. Sammantaget bidrar dessa effekter till att skatteunderlaget ökar med 0,9 procent. År 2003 kommer det att ske en höjning av grundavdraget för låg- och medelinkomsttagare då deras skattereduktion ersätts med ett höjt grundavdrag. Detta innebär att skatteunderlaget minskar med 1,1 procent. De samlade regeleffekterna kompenseras genom ett ökat/minskat statsbidrag.

*Tabell 2 – Skatteunderlagets utveckling
Procentuell förändring*

	2000	2001	2002	2003	2004
BP, sep 01	7,1	5,5	5,0	6,5	4,2
fastställda uppräkningsfaktorer		5,54	5,01		
VP, april 01	7,0	5,3	4,0	8,0	4,0
Regeleffekter jämfört med VP			0,9	-1,1	0
Uppräkningsfaktorer 00	6,0	5,1			

Jämfört med Kommunförbundets prognos i våras är det en svagare utveckling framförallt för 2002. Vi återkommer med en utförligare beskrivning då vi presenterar en ny skatteunderlagsprognos senare denna vecka.

Generella statsbidrag åren 2002 till 2004

Aktuella förändringar av de generella statsbidragen 2002 till 2004 sammanfattas i tabellerna nedan.

Tabell 3 – Generella statsbidrag till kommunerna åren 2002–2004

Miljoner kronor

	2002	2003	2004
Statsbidragsram enligt Vårpropositionen 2001	60 797	54 584	54 885
<i>varav åldersrelaterat</i>	<i>6 740</i>	<i>6 740</i>	<i>6 740</i>
Högekostnadsskydd inom äldreomsorgen	125	250	250
Utökad kompensation förbehållsbelopp			170
Statsbidragsram cirkulär 2001:84*	60 923	54 835	55 305
<i>varav åldersrelaterat</i>	<i>6 740</i>	<i>6 740</i>	<i>6 740</i>
Skatteunderlagseffekter			
Minskad avdragsrätt för allmän pensionsavgift	-3 537	-3 537	-3 537
Höjt grundavdrag med 900 kronor	1 228	1 228	1 228
Höjt grundavdrag ersätter skattereduktion		2 889	2 889
Slopat avdrag för avgift till arbetslöshetskassa	-54	-54	-54
Höjd garantipension, korrigering		-1	-1
Slopat grundavdrag för pensionärer, korrigering		-4	-4
Regleringar enligt finansieringsprincipen			
Specialskolor korrigering	-1	-1	-1
Vårdartjänster, korrigering	-7	-7	-7
Lärarpensioner			200
Överföring från UO 16			56
Summa tillskott o regleringar	-2 371	513	769
Utökade kompensation för förbehållsbelopp utgår			-170
Statsbidragsram enligt Budgetproposition 2002	58 552	55 348	55 904
<i>Varav åldersrelaterat</i>	<i>6 740</i>	<i>6 740</i>	<i>6 740</i>

* Korrigerat för 2002 och 2003 med 1 miljon respektive år för att få överensstämmelse med belopp enligt BP 2002.

Tabell 4 – Generella statsbidrag till kommunerna åren 2002–2004
Kronor per invånare

	2002	2003	2004
Statsbidragsram enligt Vårpropositionen 2001	6 827	6 114	6 134
<i>varav åldersrelaterat</i>	757	755	753
Högekostnadsskydd inom äldreomsorgen	14	28	28
Utökad kompensation förbehållsbelopp			19
Statsbidragsram cirkulär 2001:84	6 841	6 142	6 181
<i>varav åldersrelaterat</i>	757	755	753
Skatteunderlagseffekter			
Minskad avdragsrätt för allmän pensionsavgift	-397	-396	-395
Höjt grundavdrag med 900 kronor	138	138	137
Höjt grundavdrag ersätter skattereduktion		324	323
Slopas avdrag för avgift till arbetslöshetskassa	-6	-6	-6
Höjd garantipension, korrigering		-0,1	-0,1
Slopas grundavdrag för pensionärer, korrigering		-0,4	-0,4
Regleringar enligt finansieringsprincipen			
Specialskolor korrigering	-0,1	-0,1	-0,1
Vårdartjänster, korrigering	-0,8	-0,8	-0,8
Lärarpensioner			22
Överföring från UO 16			6
Summa tillskott o regleringar	-266	57	86
Utökade kompensation för förbehållsbelopp utgår			-19
Statsbidragsram enligt BP 2002	6 575	6 200	6 247
<i>varav åldersrelaterat</i>	757	755	753

Regleringar på grund av förändrat skatteunderlag

Från inkomståret 2002 ska ytterligare en skattereduktion motsvarande en fjärdedel av den allmänna pensionsavgiften genomföras. Avdragsrätten slopas för denna del av avgiften vid beräkning av den beskattningsbara inkomsten vilket leder till ökade skatteintäkter för kommunerna. Ökningen beräknas till 3 537 miljoner kronor eller 397 kronor per invånare. Det generella statsbidraget minskas i motsvarande mån.

Den beräknade minskningen om 1 228 miljoner kronor av kommunernas skatteinkomster som beror på den föreslagna höjningen av grundavdraget med 900 kronor år 2002 regleras genom en lika stor ökning av det generella statsbidraget årligen 2002–2004.

Vidare föreslås i propositionen att skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare samt pensionärer år 2003 ersätts med ett höjt grundavdrag. Detta beräknas minska kommunernas skatteintäkter med 2 889 miljoner. För att

kompensera för detta ökas statsbidraget med motsvarande belopp 2003 och 2004.

Den tidigare avdragsrätten för avgift till arbetslöshetskassa föreslår regeringen ska ersättas med en skattereduktion som även gäller fackföreningsavgiften. Den borttagna avdragsrätten gör att kommunernas skatteintäkter beräknas öka med 54 miljoner. Statsbidraget minskas årligen med motsvarande belopp år 2002 till 2004.

I tidigare gjorda regleringar görs det några mindre korrigeringar motsvarande minus 5 miljoner kronor åren 2002 till 2004.

Kommunförbundets bedömning av effekterna på föreslagna förändringar ligger i linje med regeringens beräkningar. Kommunförbundets synpunkt är att även höjningar av grundavdrag bör utformas som en skattereduktion.

Regleringar enligt finansieringsprincipen

I budgetpropositionen för år 2000 gjordes en reglering avseende kommunernas skyldighet att erlagga ersättning för boende och omvårdnad i boendet i de fyra riksgymnasier för rörelsehindrade (RH-gymnasier) och gymnasiet för döva och hörselskadade i Örebro. Kommunerna kompenseras genom att det generella statsbidraget höjdes med 25 miljoner kronor från och med 2001. I denna propositionen görs en korrigering som innebär att 7 miljoner kronor flyttas till landstingens anslag för generella statsbidrag.

Från och med 1997 ingår compensation till kommunerna avseende pensioner och andra trygghetsförmåner till lärare med flera i det generella statsbidraget. Bidraget är tänkt att öka årligen fram till 2005. Med anledning av detta höjs det generella statsbidraget med 200 miljoner år 2004.

I propositionen överförs 56 miljoner från utgiftsområde utbildning. Dessa pengar skulle användas för att finansiera delar av maxtaxereformen i barnomsorgen. Regeringen gör nu bedömningen att de inte behövs. De har därför förts tillbaka till det generella statsbidraget.

I tidigare överläggningar med regeringen avseende förbehållsbeloppet och högkostnadsskyddet inom äldreomsorgen ingick en ökning av det generella statsbidraget med 170 miljoner år 2004. I budgetpropositionen för 2002 finns inte detta belopp upptaget.

Överenskommelsen mellan Kommunförbundet och regeringen byggde på att ersättningen för förbehållsbeloppet uppgår till 820 miljoner år 2004. Vi förutsätter att överenskommelsen gäller och att beloppet regleras vid ett senare tillfälle.

Det åldersrelaterade statsbidraget kvarstår

Sedan 1997 betalas en del av det generella statsbidraget ut i form av ett åldersrelaterat statsbidrag, baserat på antalet barn och ungdomar i skolåldern samt antalet äldre i respektive kommun. Enligt nu gällande lagstiftning upphör detta att gälla år 2001 (1995:1514).

Enligt regeringen skulle en övergång till att fördela denna del av statsbidraget lika i kronor per invånare få stora ekonomiska konsekvenser för enskilda kommuner. I propositionen föreslås därför att den åldersrelaterade fördelningen förlängs till 2004. Frågan kommer att behandlas av den parlamentariska kommitté som ska se över statsbidrags- och utjämningsystemet. Se avsnittet utjämningsystemet.

Beloppet som fördelas bör enligt regeringen vara oförändrat under 2002.

Kommunförbundet har i beräkningarna antagit att beloppet hålls oförändrat även åren 2003 och 2004.

Kommunerna tillförs "200-kronan" även år 2002

Under åren 1999 till 2001 har kommunerna erhållit den statliga skatt på 200 kronor som fysiska personer betalar på sina förvärvsinkomster.

I den ekonomiska vårpropositionen (2000/01:100) aviserade regeringen att detta tillskott skulle upphöra från och med 2002.

I budgetpropositionen för år 2002 föreslår regeringen att kommunerna får ta del av dessa pengar även år 2002. För kommunerna handlar det om cirka 865 miljoner eller 97 kronor per invånare.

Kommunförbundet välkomnar detta tillskott men skulle gärna se att beloppet blev permanent och fördes över till statsbidragspåsen; detta för att undvika den ryckighet som nuvarande "upplägg" skapar i kommunernas planeringsförutsättningar.

Statlig finansiering av kommunkontosystemet från och med 2003

Regeringen avser att under våren 2002 lämna en proposition med förslag till ett nytt system för återbetalning av mervärdesskatt, med statlig istället för kommunal finansiering.

För att övergången ska vara kostnadsneutral för staten och kommunerna kommer det i samband med att det nya systemet införs att ske en växling mot det generella statsbidraget. Regeringen föreslår inte något belopp i propositionen men menar att växlingen ska motsvara kommunernas inbetalningar till systemet, det vill säga den momsavgift som kommunerna betalar idag.

Kommunförbundet har ända sedan systemet infördes hävdade att det är en statlig uppgift att upprätthålla konkurrensneutraliteten mellan att utföra kommunal verksamhet i egen regi eller på entreprenad. Kommunförbundet ser därför fram emot att staten tar över finansieringen av systemet. Kommunförbundet kommer att följa arbetet så att växlingen mot statsbidraget blir tillfredsställande.

Utjämningsystemet

Kommunförbundet har tidigare informerat om de förändringar som ska göras i utjämningsystemet från och med bidragsåret 2002 (se cirkulär 2001:84). I korthet innebär förändringen att man sänker ersättningen när antalet skolbarn minskar från 100 kronor till 55 kronor samtidigt som man utökar den aktuella åldersgruppen från 7–15 år till 7–18 år.

Regeringen avser att tillsätta en parlamentarisk kommitté för att utreda vissa frågor rörande utjämningsystemet. Huvuduppgiften för kommittén blir att se över kostnadsutjämnningen och då speciellt effekten av befolkningsminskningar. Man ska även lämna förslag på hur de intäktsförändringar som uppstår efter år 2004 ska hanteras.

Kommunförbundet har i sitt remissvar över Rättvis kommunal utjämnning (SOU 2000:127) tillstyrkt de förändringar som införs från år 2002. Vidare delar Kommunförbundet regeringens bedömningen att det finns behov av att utreda vissa frågor inom utjämningsystemet ytterligare och förutsätter att förbundet blir representerat i den parlamentariska kommitté som ska tillsättas.

Ersättning till kommuner och landsting för befolkningsminskning

I den ekonomiska vårpropositionen 2001 föreslogs ett särskilt stöd till kommuner och landsting med vikande befolkning på 200 miljoner 2003 och 2004. Regeringen kommer i den regionalpolitiska propositionen som kommer senare i höst att lämna förslag om hur dessa 400 miljoner kronor ska fördelas.

Kommunförbundet har tidigare uppmärksammat befolkningsförändringarnas påverkan på den kommunala ekonomin, och då främst på inkomster från skatter och statsbidrag. Kommunförbundet menar att nuvarande utjämningsystem inte bör belastas med uppgifter som åvilar staten och välkomnar således den föreslagna lösningen.

Kommunförbundet menar att det även är viktigt att uppmärksamma de ekonomiska problem som finns i kommuner som växer kraftigt.

Bostadsdelegationens uppdrag upphör

Bostadsdelegationen som inrättades 1998 har behandlat ansökningar från ett nittiotal kommuner. Överenskommelser omfattande ett stöd på 1 771 miljoner har slutits med sammanlagt 39 kommuner. För täckning av framtida förluster för kreditgarantier har hittills 151 miljoner reserverats.

Kommunförbundet anser att det är av stor vikt att staten tar sitt ansvar beträffande bostadspolitiken. Problemet med tomma bostäder kommer med stor sannolikhet att öka, vilket gör det nödvändig med en långsiktig strategi i dessa frågor.

Frågor om avsnittet Ekonomi kan ställas till Signild Östgren, tfn 08-452 77 45 och Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51. Frågor om aktuella förändringar i statsbidragen besvaras av Henrik Berggren, tfn 08-452 77 42 eller Anders Jonsson, tfn 08-452 77 46.

Barn och utbildning

Den statliga styrningen förstärks

Den beslutade reformen kring maxtaxa genomförs och satsningen på personalförsörjning i skolan fortgår. Regeringen sätter tilltro till statliga aktörers förutsättningar att öka kvalitet och måluppfyllelse i den kommunala verksamheten på skolområdet genom att förändra Skolverkets roll. Skolverket

skall genomföra riktade insatser för att öka kvalitet och måluppfyllelse i de kommunala verksamheter där verket identifierar brister.

Kommunförbundet kommer att initiera en dialog kring principerna för den statliga styrningen på skolområdet.

Barnomsorgsreformen börjar genomföras

Maxtaxan införs under år 2002 och den allmänna förskolan från år 2003. För barn till arbetslösa och föräldralediga tillförs det generella statsbidraget "påsen" 350 miljoner kronor per år från år 2002 och för allmänna förskolan 1 200 miljoner per år från år 2003.

Maxtaxan är frivillig för kommunerna och ett särskilt statsbidrag beräknat enligt barnomsorgsmodellen utgår. Regeringen har avsatt 3 400 miljoner för införandet. De kommuner som inför maxtaxa har också möjlighet att ansöka om ett statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder och 500 miljoner har avsatts.

Barnomsorgsreformen genomförs stegvis. Under år 2001 utbetalas halvårs-effekten av statsbidraget för arbetslösas barns rätt till förskola och från år 2002 ingår bidragen i det generella statsbidraget.

Under ekonomiavsnittet har nämnts att medel, som inte behövdes för finansiering av barnomsorgsreformen, överförts från utgiftsområde utbildning till det generella statsbidraget. Sammantaget uppgår dessa medel år 2002 till 287 miljoner, år 2003 till 385 miljoner för att slutligen år 2004 uppgå till 441 miljoner, vilket år 2004 motsvarar 49 kronor per innevånare.

Beräkningen av maxtaxans införanderegler för de två övergångsåren pågår fortfarande och besked om belopp väntas senast 1 oktober i år. Kommunförbundet anser att beräkningarna kommer alltför sent.

Kommunförbundet anser att det är av vikt att utfallet av reformen samt förändringar av efterfrågan av barnomsorg följs upp. Skolverket har fått i uppdrag att följa reformen.

Personalförstärkningen i skola och fritidshem påbörjas

Regeringen har i förordningen (2001:36) om statsbidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem beslutat om hur det särskilda bidraget ska fördelas. Syftet är att ge barn och unga ökade möjligheter att nå målen för utbildningen eller verksamheten. Statsbidraget kan användas för personalförstärkning i förskoleklass, grundskola, särskola, fritidshem och gymnasieskola. Bidraget kan också användas dels för att öka personaltätheten i kommuner med vikande elevunderlag, dels för att motverka en minskning av personaltätheten i kommuner som har fått bidrag från Kommundelegationen.

Tabell 5 – Riktade medel till skolan
Miljarder kronor

2002	2003	2004	2005	2006
1,5	2,5	3,5	4,5	5,0

Kommunförbundet kan konstatera att det finns stora förväntningar på det riktade statsbidraget till personalförstärkningar i skolan. Bidraget trappas upp successivt och ska sedan läggas till de generella bidragen, "påsen". Det dröjer innan beloppen kommer att märkas i verksamheten. Kommunförbundet konstaterar även att med specialdestinerade statsbidrag följer en omfattande administration.

Asylsökande barns skolgång mm måste finansieras fullt ut

Asylsökande barn och barn som beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd ska få tillgång till utbildning inom det offentliga skolväsendet, förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen på i huvudsak samma villkor som gäller för de barn som är bosatta i Sverige. Det är innebörden av propositionen *Asylsökande barns skolgång m.m.* (2000/01:115) som regeringen presenterade för riksdagen den 18 april. I vårpropositionen har 40 miljoner kronor tillförts kommunerna för detta ändamål 2002 och 50 miljoner 2003.

Kommunförbundet är självfallet positivt till att svensk lagstiftning förändras så att den bättre överensstämmer med FN:s barnkonvention. Men om en sådan förändring ska bli realistisk och inte enbart ett slag i luften måste den också finansieras fullt ut. Kommunförbundet anser emellertid inte att så är fallet. Kostnadsersättningen från staten är beräknad på marginalkostnaden. Vi beräknar att 77 miljoner kronor saknas för reformen.

Stödet till skolbiblioteken förstärks med 15 miljoner

Staten har sedan 1997 via Kulturrådet erbjudit alla kommuner stöd till inköp av litteratur till folk- och skolbibliotek. Av de 25 miljoner som årligen fördelats har cirka 60 procent gått till skolbiblioteken. Regeringen bedömer att de nuvarande insatserna för att stimulera barns och ungdomars läsning ytterligare bör stimuleras och avsätter 15 miljoner kronor inom ramen för de utvecklingsmedel som Skolverket disponerar för år 2002.

I Kunskapskommitténs slutbetänkande framhålls biblioteksverksamhetens betydelse även för vuxenstudier och 3 miljoner avsätts till folkbiblioteken.

Lärarnas kompetens förstärks

270 miljoner avsätts under år 2002 för att fortsätta den statliga satsningen på att erbjuda lärarna riktad kompetensutveckling och satsningen på utvecklingsprojekt inom prioriterade områden, till exempel basfärdigheterna att läsa, skriva och räkna, specialpedagogik samt arbete i miljöer med barn och unga med många nationaliteter och språk. Vidare avsätts 41,5 miljoner kronor till kompetensutbildning för lärare i vuxenutbildningen vilka fördelas med 36,5 miljoner kronor år 2002 och 5 miljoner följande år.

Regeringen ger sex universitet och högskolor ett särskilt uppdrag att utbilda obehöriga lärare. Dessa lärare ska under utbildningstiden vara anställda i en skola. Regeringen räknar med att denna satsning som skall pågå under perioden 2002–2004 skall ge ytterligare 4 000 behöriga lärare.

IT i skolan, ItiS, fortsätter

Satsningen på fortbildning av lärare har pågått sedan 1999 och vid innevarande års utgång omfattat 70 000 lärare. Satsningen har förlängts till att även under år 2002 erbjuda lärare sådan fortbildning.

Momsen på böcker och tidskrifter sänks till 6%

I budgetpropositionen föreslås att momsen sänks från idag 25% till 6% på böcker och tidskrifter.

Kommunförbundet konstaterar att momssänkningen egentligen inte har någon effekt på de kommunala verksamhetskostnaderna, men bör påverka priserna till friskolorna.

Den gröna skatteväxlingen påverkar lokalkostnaderna

En grön skatteväxling genomförs som i korthet innebär höjda priser för el och värme i utbyte mot höjt grundavdrag för löntagare och pensionärer.

Kommunförbundet vill uppmärksamma kommunerna på att detta innebär ökade verksamhetskostnader för framför allt skolor.

Vuxenutbildningen minskar – Kunskapslyftet upphör

Vuxenutbildningsplatserna minskar

Kunskapslyftet upphör vid utgången av år 2002. Under perioden 2003–2005 utgår ett särskilt statsbidrag på 1 700 miljoner till kommunerna. Därefter ska bidraget läggas in i det generella bidraget "påsen".

Antalet platser begränsas till 70 000 årsstudieplatser under år 2002. För att stimulera utvecklingen av infrastrukturen för vuxnas lärande tillförs 350 miljoner, som ett engångsanslag, under år 2002. Beloppet knyts till statsbidraget för den gymnasiala vuxenutbildningen och skall sökas av kommunen.

År 2003 begränsas antalet platser till 47 000. Relationen mellan statsbidraget och kommunens egen produktion (basorganisationen) kommer att schablonberäknas och bli lika för alla kommuner. Statens bidrag bör därför bli 55% av den totala utbildningsvolymen.

Kommunförbundet konstaterar att detta beräkningssätt – i förhållande till nuvarande – ger omfördelningseffekter mellan kommuner.

Uppsökande verksamhet

Regeringen anser det angeläget att kommunerna tar tillvara alla samverkansmöjligheter till uppsökande och motivationsskapande verksamhet.

10 miljoner kronor avsätts för uppsökande verksamhet under år 2002.

Vägledning och validering

Vägledning och validering är viktiga inslag i den framtida infrastrukturen kring vuxenutbildningen. Vägledningsutredningens slutbetänkande *Karriär- vägledning.se.nu*, SOU 2001:45 är för närvarande föremål för remissbehandling och regeringen kommer därefter att återkomma till riksdagen.

Valideringsutredningen avslutar sitt arbete i höst och betänkandet kommer därefter att remissbehandlas. Utredningen har bland annat i uppgift att redovisa hur kommunerna har utvecklat arbetet med validering.

Statens skolor för vuxna blir myndighet

Statens båda skolor för vuxna i Härnösand respektive Norrköping (SSV) är från 1 juli 2001 en gemensam myndighet. Regeringen har föreslagit att denna sammanförs med Distansutbildningsmyndighetens (Distums) folkbildningsenhet till ett centrum för distansutbildning och flexibelt lärande inom vuxenutbildning och folkbildning. Centret tillförs nya resurser och får även i uppgift att utveckla distansmetoder och IT-läromedel för studerande med tecken- språk som första språk. Till detta avsätts 10 miljoner kronor.

Ytterligare 12 miljoner avsätts under perioden 2002–2005 för utveckling av läromedel för funktionshindrade. Det kommer också att tillföras resurser 10 miljoner kronor från år 2002 för att bistå kommunerna med specialpedagogiskt stöd.

Svenska för invandrare (Sfi)

I propositionen *Vuxnas lärande* (prop. 2000/01:72) föreslås en lagändring i 13 kap. 1 § skollagen som innebär att alla invandrare som är bosatta i kommunen har rätt till Sfi. Regeringens uppfattning är att Sfi bör utformas så att verksamheten lokalt kan anpassas efter varje deltagares behov att lära sig talad och skriven svenska.

Skolverket disponerar fram till år 2003 för att öka sysselsättningen bland invandrare 7,5 miljoner kronor. Medlen används till utveckling av ämneskompetensen i svenska som andra språk hos Sfi-lärarna men också till projekt som rör samarbetsformer mellan sfi och andra aktörer.

Kommunförbundet är osäker på hur förslaget, att i skollagen ta bort "nyanlända", kommer att påverka kommunernas kostnader och kommer att återkomma i frågan.

Särskilt studiestöd

I syfte att rekrytera till studier kompletteras studiemedelssystemet med ett studiemedel som till sitt fulla belopp utgår som bidrag och således inte innehåller någon lånedel (UBS upphör). För varje kommun kommer en ekonomisk ram att beräknas för stödet. Kommunen skall yttra sig över varje ansökan om studiestöd. Syftet är att underlätta den lokala utbildningsplaneringen och förutsättningarna till rekrytering av deltagare. Regeringen överväger att lägga fram en särskild promemoria som kan remissbehandlas under hösten.

Särvux

Regeringen har beräknat medel för en varaktig förstärkning av särvux med 7,5 miljoner årligen bland annat för att öka undervisningstiden och därmed förbättra möjligheten för den enskilde att nå målen.

Kvalificerad yrkesutbildning

Från och med år 2002 sker en mindre utbyggnad av KY-verksamheten med 500 platser till sammanlagt 12 500 platser. En på sikt fortsatt utbyggnad bör enligt regeringen ske mot bakgrund av arbetsmarknadens behov, de studerandes intresse och kravet på kvalitet i verksamheten.

Frågor om avsnittet Barn och utbildning kan ställas till Mats Söderberg, tfn 08-452 79 42, Sofia Larsson, tfn 08-452 79 38, skolsektionen och Signild Östgren, finanssektionen, tfn 08-452 77 45.

Äldreomsorg

Maxtaxa och förbehållsbelopp införs inom äldre- och handikappomsorgen

I propositionen *Avgifter inom äldre- och handikappomsorg* (prop. 2000/01:149) föreslås att ett högkostnadsskydd införs för avgifter inom äldre- och handikappomsorgen fr.o.m. den 1 juli 2002. En högsta avgift fastställs för hemtjänst, dagverksamhet, avgifter för kommunal hälso- och sjukvård samt för bostad i särskilt boende.

I socialtjänstlagen fastställs ett lägsta belopp (minimibelopp) som den enskilde som betalar avgift skall ha rätt att ha kvar av sina egna medel. Beloppet skall täcka den enskildes normala levnadskostnader, förutom boendekostnaden. I socialtjänstlagen kommer också från år 2003 regler för vad som mest får ingå i avgiftsunderlaget, dvs. den inkomst som den enskilde antas få de kommande tolv månaderna. Förslaget kommer att behandlas av riksdagen i slutet av året.

I budgetpropositionen föreslås också för pensionärsgruppen skattesänkning, höjt bostadstillägg samt förändringar i pensionssystemet som påverkar kommunernas möjligheter till avgiftsuttag.

Införandet av maxtaxa och förbehållsbelopp innebär att kommunernas avgiftsintäkter minskas och för detta kompenseras kommunerna i det generella statsbidraget med 775 miljoner 2002 och därefter med 900 miljoner.

Kommunförbundet förutsätter, som redovisats under ekonomiavsnittet, att överenskommelsen om ytterligare 170 miljoner år 2004 som kompensation för förbehållsbeloppet gäller, och att beloppet regleras vid ett senare tillfälle.

Hälso- och sjukvårdsplanen skall följas upp

9 miljarder kronor satsas under perioden 2001–2004 på att utveckla primärvården, äldreomsorgen och psykiatrin. 30% av medlen går till kommunerna och läggs till det generella statsbidraget.

Kommunförbundet vill göra kommunerna uppmärksam på att användningen av medlen kommer att följas upp av Socialstyrelsen.

Landstingen får mer resurser för att öka tillgängligheten i vården

Regeringen avser att göra en särskild satsning för att förkorta väntetider och förbättra tillgängligheten till behandlingar inom sjukvården. Satsningen innebär inte en höjning av det generella statsbidraget för landstingen som angavs i vårpropositionen utan skall utgå som särskilt statsbidrag med 1 250 miljoner kronor från och med 2002.

Kommunförbundet tycker det är positivt att ökade resurser satsas på tillgängligheten i sjukvården men vill påpeka att en stor del av vården, drygt 40%, produceras i kommunerna. Det är därför angeläget att kommande satsningar även kommer kommunerna till del.

Fortsatt stöd till 15 regionala FoU-center inom äldreomsorgen

Regeringen avser att bevilja fortsatt stöd till uppbyggnad av regionala FoU-center med sammanlagt 60 miljoner även under perioden 2002–2004.

Ansvaret för vårdhögskolorna övergår till staten

Huvudmannaskapet för vårdutbildningarna flyttas från landstingen till staten 1 januari 2002. Ytterligare 200 miljoner tillförs utbildningen fram till år 2004 som en kvalitetsförstärkning. Antalet platser utökas med 1 200 fram till år 2003 och resurserna för forskning ökar med 35 miljoner.

I uppgörelsen ingår att högskolan ersätter landstinget för den kliniska praktiken med 1 200 kronor per student och praktikvecka. Kommunerna har aldrig ansvarat för utbildningen och därför har heller inte någon skatteväxling kunnat ske med kommunerna. Varje kommun måste därför förhandla lokalt med högskolorna om praktikersättningen.

Frågor om avsnittet Äldreomsorg kan ställas till Ulla Åhs, tfn 08-452 77 96, Kerstin Ahlsén tfn 08-452 77 85 äldreomsorgssektionen och Per Sedigh, finanssektionen, tfn 08-452 77 43.

Handikappomsorg

Utjämning av LSS-kostnader

Ett särskilt tillfälligt statsbidrag om 350 miljoner kronor riktas till kommuner som har höga kostnader för insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till viss funktionshindrade. För kommuner med särskilt kostnadskrävande insatser enligt samma lag finns 100 miljoner att söka.

Ansökningsblanketter skickas ut från Socialstyrelsen till de kommuner som kan söka de extra 100 miljonerna.

Timersättningen för personlig assistans är för låg

Statlig assistansersättning lämnas till funktionshindrade som har behov av assistans för sin dagliga livsföring under i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka. Kommunerna finansierar de första 20 timmarna av den statliga assistansersättningen. Assistansersättningen fastställdes till 184 kronor per timme för år 2001.

Kommunförbundets uppfattning var att timersättningen för innevarande år borde motsvarat 192 kronor per timme.

Av den enkätundersökning som Kommunförbundet genomförde under sommaren framgår att 68% av kommunerna anser att den statliga timersättningen är för låg, vilket förbundet ånyo påtalat.

Resurser för personliga ombud ökar med 30 miljoner

Anslaget för personliga ombud förstärks enligt tidigare beslut med 30 miljoner år 2002 och uppgår totalt till 90 miljoner kronor.

Frågor om avsnittet Handikappomsorg kan ställas till Ingrid Söderström, sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet, tfn 08-452 78 55 och Signild Östgren, finanssektionen, tfn 08-452 77 45

Invandrare och flyktingar

En översyn av ersättningen för flyktingmottagandet är angelägen

Pågående arbete för utveckling av introduktionen för flyktingar och andra invandrare i samarbete mellan olika myndigheter, i kommuner och i övrigt på lokal nivå är enligt regeringens bedömning mycket väsentligt för att underlätta en långsiktig hållbar integration. Detta arbete skall stimuleras och uppmuntras men kan behöva kompletteras. Det är angeläget att undersöka om det finns hinder för självförsörjning och delaktighet som inte kan lösas genom pågående utvecklingsarbete på myndighets- och lokal nivå. Det kan finnas behov av mer strukturella åtgärder i form av t.ex. författnings- och regeländringar. I överenskommelsen mellan myndigheterna och Kommunförbundet pekas också på ett antal områden där man gemensamt anser att det finns behov av översyn och regelförändringar.

Regeringen anser mot denna bakgrund att det nu behövs en samlad översyn av mottagande av och introduktion för flyktingar för att identifiera, analysera och förklara orsaker till hinder för en effektiv och individuellt anpassad introduktion. En sådan översyn skall utgå från ett helhetsperspektiv och även beröra systemet för statlig ersättning för flyktingmottagandet.

Inom regeringskansliet bereds för närvarande direktiv för en översyn och regeringen kommer inom kort att fatta beslut om dessa direktiv.

Kommunförbundet har i många sammanhang under flera år påpekat för regering och riksdag att statens ersättning till kommunerna för flyktingmottagandet inte täcker kommunernas kostnader. Kommunernas faktiska kostnader är 10–15 procent högre än ersättningen under de 3,5 år som generalschablonen är avsedd att täcka. Kommunförbundet anser att en översyn av ersättningsförordningen är det mest angelägna även om det kan finnas skäl att studera hela introduktionsverksamheten.

Äldreförsörjningsstöd för invandrare från och med 1 januari 2003

Ett statligt försörjningsstöd införs från och med 1 januari 2003 för invandrare och andra personer över 65 år som inte kan få sin försörjning tryggad genom pensionssystemet eller på annat sätt. Genom äldreförsörjningsstödet garanteras en viss lägsta levnadsnivå. Stödet blir också skattefritt. Det statliga övertagandet av kostnaderna sker genom att det generella statsbidraget till kommunerna (socialbidragsdelen) minskas med 305 miljoner kronor och statens anslag för invandrare och flyktingar minskas med 310 miljoner.

Kommunförbundet anser att det är tillfredsställande att det nu finns ett beslut på denna fråga som diskuterats under många år.

Frågor om avsnittet Invandrare och flyktingar kan ställas till Karl-Axel Johansson, socialtjänstsektionen, tfn 08-452 78 48 och Signild Östgren, finanssektionen, tfn 08-452 77 45.

Individ- och familjeomsorg

Antalet socialbidragsberoende ska halveras

I 2001 års ekonomiska vårproposition specificerades målet att antalet socialbidragsberoende ska halveras mellan åren 1999 och 2004. Riksdagen ställde sig i juni i år bakom detta mål. Regeringen kommer årligen att redovisa en avstämning av målet. I budgetpropositionen föreslås inga nya medel för att uppnå målet. Istället menar regeringen att förslag som maxtaxa i barnomsorgen, kompensation av egenavgifter, justeringen av den nedre skiktgränsen för statlig skatt samt förbättrat skydd mot höga behandlingkostnader för äldre inom tandvården kommer att minska behovet av socialbidrag.

Målet hänger starkt samman med möjligheterna att få ett jobb och därmed inträde i olika generella försäkringssystem. Utvecklingen av arbetsmarknaden under 2002 är därmed betydelsefull för socialbidragskostnaderna. Dessutom måste speciella åtgärder sättas in för utrikes födda hushåll, ensamstående kvinnor med barn och ungdomar.

Kommunförbundet välkomnar regeringens mål om att halvera antalet socialbidragsberoende men ser fram emot mer konkreta förslag.

Resurser avsätts för utsatta barn

Under 2001–2003 sker en satsning på 100 miljoner kronor inom ramen för den alkoholpolitiska handlingsplanen som riktas till utsatta barn i familjer där det förekommer missbruk.

För att bättre kunna tillgodose kommunernas efterfrågan på ungdomsvård vid Statens institutionsstyrelse omdisponeras 20 miljoner kronor av de särskilda medel som fördelas av länsstyrelserna för utveckling av ungdoms- och missbrukarvården.

Konkret innebär förändringarna 2002 att de tidigare medlen för öppenvårdsinsatser för ungdom och missbrukare uppgår till 30 miljoner kronor. Dessutom tillförs till Länsstyrelserna 50 miljoner kronor för förebyggande insatser enligt nationella handlingsplanen för alkoholförebyggande arbete och slutligen 25 miljoner kronor för utsatta barn i familjer där det förekommer missbruk.

Nationella handlingsplanen mot narkotika får resurser

I samband med den nationella handlingsplanen mot narkotika som för närvarande är under utarbetande avser regeringen att avsätta 265 miljoner kronor under åren 2002–2004.

Unga lagöverträdare

Regeringen har lämnat uppdrag till Brottsförebyggande rådet, Socialstyrelsen och Statens institutionsstyrelse att gemensamt följa upp och utvärdera påföljdsreformen för unga lagöverträdare som trädde i kraft den 1 januari 1999. Uppdraget ska som ett deluppdrag studera överlämnandet till vård inom socialtjänsten.

Försöksverksamheten med insatser för hemlösa förlängs till 2004

Försöksverksamheten med insatser för hemlösa förlängs till 2004. Totalt avsätts 10 miljoner kronor per år för detta ändamål.

Konsumentpolitiken vidareutvecklas

Vägledning, information och utbildning till konsumenter ska vidareutvecklas. Genom en engångsvis satsning på 20 miljoner kronor under år 2002 samt en bas på 5 miljoner kronor ska den kommunala konsumentvägledningen stärkas.

Frågor om avsnittet Individ och familjeomsorg kan ställas till Leif Klingensjö, tfn 08-452 78 51, Gigi Isacsson, tfn 08-452 78 46, socialtjänstsektionen, och Per Sedigh, finanssektionen, tfn 08-452 77 43.

Infrastruktur och bostäder

Befolkningstillväxt/krympning

De regionala skillnaderna på bostadsmarknaden är betydande och förväntas bestå. Den regionalpolitiska utredningen prognostiserar i sin rapport nr 9 att Sveriges folkmängd ska öka med knappt 200 000 personer fram till år 2010. Befolkningsökningen fortsätter i de tre storstäderna samt på ytterligare cirka 22 lokala arbetsmarknader. Samtidigt minskar befolkningen, beroende på prognosantaganden, i minst 78 av landets 109 lokala arbetsmarknader.

Målsättning att boendekostnaderna minskar

Regeringen har målsättningen att boendekostnaderna, som andel av disponibel inkomst, ska fortsätta att minska.

Hälsa – och säkerhet i boendet får utökade resurser

Fonden för fukt- och mögelskador lämnar bidrag till egnahem för att bidra till en god bostad för de ägare som annars riskerar ohälsa till följd av sådana skador. Fonden får ytterligare 10 miljoner kronor, det vill säga en ökning från 40 till 50 miljoner kronor.

Bidraget till åtgärder mot radon i bostäder/småhus ökar från 7 miljoner till 20 miljoner kronor.

Tillfälligt investeringsbidrag till fler studentbostäder

Tillfälligt investeringsbidrag för anordnande av studentbostäder blir 125 miljoner, dvs. en minskning med 150 miljoner, men bidragen kan kombineras med bidrag som stödjer en ekologiskt hållbar utveckling.

Stimulans till uppförande av hyresbostäder – Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder

Investeringsbidrag lämnas för nybyggnad av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist. Bostäderna ska vara avsedda för permanent bruk och självständigt boende som är garanterat genom hyresavtal av normalt slag. Endast projekt som påbörjas under tiden 17 april, 2001 till 31 december, 2004 kan beviljas investeringsbidrag.

Bidrag lämnas med 15 % av det bidragsunderlag för bostadssubvention som beräknas enligt 10 § förordningen om statlig bostadsbyggandssubvention, med högst 90 000 kronor per lägenhet. I Göteborgs- och Malmöregionerna får bidragsandelen höjas med upp till 5 procentenheter, högst till 120 000 kronor. I Stockholmsregionen får den höjas med upp till 10 %, dock högst 150 000 kronor per lägenhet. Länsstyrelsen ska i varje särskilt fall pröva bidragets storlek.

Anslaget ökar från 1 miljon år 2001 till 99 miljoner år 2002 och därefter till 600 miljoner åren 2003 och 2004.

Bidrag till bostadsinvesteringar som stimulerar till ekologisk hållbarhet

Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet ökar med 50 miljoner till 185 miljoner kronor. Det är väsentligt att få fram projekt som främjar ekologisk hållbarhet och som samtidigt kan uppvisa rimliga boendekostnader för att ytterligare understödja arbetet med att öka den ekologiska hållbarheten i samhället.

Översvämningsdrabbade kommuner

Regeringen har avsatt 100 miljoner kronor för stöd till kommuner som drabbas av t.ex. översvämningar. Av dessa har hittills 65 miljoner utbetalts.

Samverkansprojekt kommuner och landsting får 25 miljoner

25 miljoner avsätts för att stödja samverkansprojekt mellan kommuner och landsting i framför allt områden med vikande befolkningsunderlag.

Frågor om avsnittet Infrastruktur och bostäder kan ställas till Reigun Thune Hedström, tfn 08-452 78 59, plan- och miljösektionen.

Kommunikationer

Anslaget till vägar minskar

Regeringen anger att en ambitionshöjning är nödvändig inom väghållning och banhållning och föreslår att en tidigareläggning av väg- och banåtgärder möjliggörs genom lånefinansiering.

Anslaget till väghållning och statsbidrag minskas med ca 600 miljoner kronor vilket kontrasterar starkt mot regeringens tidigare uttalanden om stora satsningar på infrastrukturen. Höjningen av anslaget med 1 400 miljoner kronor görs först år 2004.

Anslaget för administration ökas jämfört med 2001. Med anslaget finansieras bland annat kostnader för utredning om alternativ finansiering av infrastrukturprojekt.

En statlig utredning har nyligen föreslagit att en stor mängd allmänna vägar skall prövas att överföras till enskild väghållning.

Enligt vad Kommunförbundet kan utläsa innebär tidigareläggning av projekt att tidigare senarelagda projekt nu kan genomföras i princip vid tidigare planerad tidpunkt.

Det framgår inte om de särskilda statsbidragen till trafiksäkerhet och miljö respektive handikappanpassning av kollektivtrafiken som lämnats under perioden 1998–2002 kommer att finnas framgent.

Kostnaderna för överföring av allmänna vägar till enskild väghållning liksom erforderligt ökat anslag för statsbidrag till enskild väghållning omnämns inte i budgetförslaget.

Kommun- och Landstingsförbundens allmänna kommentar är att en stor förväntan på en kraftfullare utbyggnad av infrastrukturen finns, för att uppnå en hållbar tillväxt och en hållbar regional utveckling. Infrastruktur och transportpolitik är viktiga medel för att uppnå sådana mål. Vi ser inte att ambitionsnivån för budgetåret 2002 motsvarar dessa förväntningar på konkreta åtgärder och att den allmänna oron i världsekonomin riskerar att försvåra en nödvändig satsning under kommande år och därmed ytterligare minska konkurrenskraft och utveckling av funktionella regioner.

Det statliga bidraget till de kommunala flygplatserna minskar

Flygsäkerhets-, miljö- och kapacitetsfrågorna har fortsatt hög prioritet. Luftfartsverket har fått i uppdrag att utreda möjliga åtgärder att öka konkurrensen på flygmarknaden.

Det statliga bidraget till de kommunala flygplatserna uppgår till 110 miljoner kronor varav staten finansierar 90% och Luftfartsverket resterande 10%. Regeringen förslår nu att det totala bidraget skall vara oförändrat, med undantag för en redan överenskommen årlig avtrappning på 2% per år under de fem första åren, men att Luftfartsverket fortsättningsvis skall svara för en större andel av finansieringen. Förslaget till ny fördelning är att staten svarar för 80% och Luftfartsverket för resterande 20%.

Enligt Kommunförbundets uppfattning är detta en allvarlig utveckling, som kommer att medföra ökad ekonomisk belastning på de kommunala flygplatserna. Risken är stor att Luftfartsverket kommer att kompensera sig genom höjning av sina avgifter, vilket återverkar på flygplatsägarna.

Interregional kollektiv persontrafik

Rikstrafikens anslag för trafikupphandling föreslås i stort sett oförändrat. Statens köp av interregional kollektiv persontrafik syftar till att upprätthålla transport- och/eller regionalpolitiskt angelägen interregional trafik som inte kan bedrivas på kommersiella grunder. Upphandlingen av tågtrafik med trafikstart 2002 avser i princip samma sträckor som för innevarande år, men flera av upphandlingarna har skett/sker i samverkan med trafikhuvudmännen. Detta leder till en bättre samordning mellan den regionala och den interregionala trafiken. Rikstrafiken har också lämnat ett förslag att staten skall upphandla flygtrafik till och från inlandskommuner som i dag upphandlas av kommunerna.

Forskning och analys

Den 1 januari 2001 övertog en nybildad forskningsfinansieringsmyndighet, Verket för innovationssystem (VINOVA), de forskningsfinansieringsuppgifter som tidigare åvilat Kommunikationsforskningsberedningen (KFB).

Kommunförbundet är allvarligt oroat över minskningen av forskningsanslag till kommunikationsforskning av olika slag som denna förändring medfört.

Frågor om avsnittet Kommunikationer kan ställas till Håkan Johansson, tfn 08-452 79 60, enheten för tillväxt och regional utveckling och Bengt Skagersjö, tfn 08-452 79 64, gatu- & fastighetssektionen.

Miljö

Resurser till miljöområdet och klimatsatsning

Staten gör vissa resursförstärkningar inom området miljö- och naturvård de närmsta åren, bland annat utifrån arbetet med de nationella miljömålen. Förstärkningar som också har bäring på kommunerna omfattar kartläggning och sanering av förorenade områden (från 150 till 400–600 miljoner kronor per år) och biologisk mångfald (från 800 till 1 500 miljoner kronor per år), t.ex. skydd av värdefulla skogsområden och kalkning. Genom resursförstärkning till länsstyrelsernas miljömålsarbete (främst 20 miljoner kronor per år från 2001 till mål- och uppföljningsarbete) hoppas staten på en utveckling av regionalt och lokalt miljömålsarbete.

Kommunförbundet anser att resursförstärkningen till länsstyrelserna också bör fungera som stöd för kommunerna i miljömålsarbetet. Kommunernas engagemang i miljömålsarbetet måste samtidigt baseras på lokala prioriteringar.

Nytt stöd till klimatinvesteringsprogram (KLIMP)

Ett nytt stöd till klimatinvesteringsprogram (KLIMP) inrättas från andra halvåret 2002. Det omfattar 200 miljoner kronor år 2002, 300 miljoner kronor år 2003 och 400 miljoner kronor år 2004. Bidraget ska utgå från det kommunala perspektivet och i första hand ges till samlade program med åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser. Kommunerna förväntas samverka brett med näringsliv, organisationer och andra aktörer och även engagera allmänheten. Åtgärder bör ske inom både kommunal och annan verksamhet. I vissa fall kan även åtgärder som bidrar till att uppnå andra miljö kvalitetsmål tas med i klimatinvesteringsprogrammen.

Informationen om klimatfrågor förbättras

En särskild satsning på information om klimatfrågor får 30 miljoner kronor per år. Kommunal information nämns i sammanhanget, samtidigt som man även hänvisar till att det kan vara en del av investeringsprogrammen. Miljödepartementet kommer att informera om klimatinvesteringsstödet så snart klimatpropositionen är lämnad till riksdagen.

De lokala investeringsprogrammen (LIP), med hittills 5 600 miljoner kronor utbetalda till 136 kommuner, får samtidigt en minskad ram så att 600 miljoner kronor nu återstår att betala ut. Inga ansökningar om LIP-bidrag tas emot efter den 31 december 2001. En myndighet skall ta över hanteringen av investeringsprogrammen.

Frågor om avsnittet Miljö kan ställas till Andreas Hagnell, tfn 08-452 78 66, plan- och miljösektionen.

Arbetsgivarfrågor

Elvapunktsprogrammet för ökad hälsa i arbetslivet

Mot bakgrund av att ökningen av ohälsan i arbetslivet fortsätter anser regeringen att kraftfulla åtgärder behöver vidtas och presenterar därför ett 11-punktsprogram för ökad hälsa i arbetslivet. Syftet är att sätta individen i centrum och att göra arbetsgivarens ansvar för hälsan tydligare. Arbetet kommer att ske i nära samarbete med arbetsmarknadens parter och programmet kan ses mer som en del av en dynamisk process än ett färdigt paket. Två utredningar som nämns i sammanhanget är dels *Långsiktig verksamhetsutveckling ur ett arbetsmiljöperspektiv* (Ds 2001:28), dels *Handlingsplan för ökad hälsa i arbetslivet* (S 2000:07). Den senare har lämnat två delrapporter och ska lägga fram sin slutrapport senast den 15 december i år. Förslag från utredningarna har beaktats i regeringens program för hälsa i arbetslivet.

1. Nationella mål för ökad hälsa i arbetslivet

Regeringen, som har påbörjat ett arbete med att formulera övergripande mål för ökad hälsa i arbetslivet, vill att arbetsmarknadens parter medverkar i målformuleringen. Regeringen återkommer under våren 2002 med redovisning av arbetet.

2. Trepårtssamtal mellan regeringen och arbetsmarknadens parter

Regeringen kommer under hösten 2001 att ta initiativ till trepartssamtal mellan regeringen och arbetsmarknadens parter för att skapa samsyn samt att samordna insatserna i strategin för att motverka ohälsa i arbetslivet. Samtalen, som kommer att avse såväl förebyggande arbete som rehabilitering, kommer att behandla bl.a. arbetsorganisation inklusive inflytande över den egna arbetssituationen, ledarskap på arbetsplatser samt möjligheter för äldre att stanna kvar i arbetslivet. I samband med detta ska informationsinsatser bedrivas tillsammans med parterna. Regeringen föreslår att 5 miljoner kronor tillförs för ändamålet under år 2001.

3. Ekonomiska drivkrafter för arbetsgivaren att förebygga ohälsa

Regeringen kommer att inleda ett arbete med att ge arbetsgivarna starkare ekonomiska drivkrafter att ta större ansvar för arbetsvillkor och för att integrera det förebyggande och rehabiliterande arbetet i verksamheten. Det förutsätter att samsyn kan uppnås med arbetsmarknadens parter. Problemen med ohälsan är särskilt stort inom den offentliga sektorn. Möjligheten kommer därför att prövas att införa särskilda ekonomiska drivkrafter i styrsystemen för offentliga arbetsgivare. Därvid ska administrativt enkla lösningar tillämpas. Exempel på ekonomiska drivkrafter som tas upp är en förlängning av sjuklöneperioden, ett visst medfinansieringsansvar, differentierade arbetsgivaravgifter eller någon form av kombination av dessa.

4. Utveckling av arbetsmiljöarbetet

Arbetsmiljöarbetet kommer att utvecklas vidare. För att stärka metodutvecklingen inom företagshälsovården kommer 10 miljoner kronor att avsättas redan under 2001. För att utbilda regionala skyddsombud i arbetsmiljölagstiftningen samt i frågor som rör nya arbetsmiljöproblem avsätts 10 miljoner kronor i år och ytterligare 10 miljoner kronor under 2002. Arbetsmiljöverket fortsätter att se över den del av regelverket som har anknytning till organisatoriska, sociala och stressrelaterade frågor. Även frågan om en bättre samordning mellan inflytandereglerna i MBL och samverkansreglerna i AML bör ses över.

5. Hälsobokslut

Särskilda ekonomiska drivkrafter i styrsystemen för offentliga arbetsgivare (se punkt 3 ovan) kommer att baseras på en redovisning av de anställdas hälsoläge inom denna sektor. Förutsättningarna för att få till stånd motsvarande redovisning även i privata verksamheter ska undersökas. Avsikten är att detta ska vara ett första steg mot en mer utvecklad personalekonomisk redovisning.

6. Försök att minska ohälsan inom den offentliga sektorn

Problemen med långa sjukskrivningar är särskilt stora bland anställda i den offentliga sektorn. Regeringen avser därför att inleda särskilda försök hos några av de stora offentliga arbetsgivarna för att förebygga och minska sjukfrånvaron. I 2001 års ekonomiska vårproposition har det aviserats att 100 miljoner kronor ska avsättas för försöksverksamhet för att motverka långtidssjukskrivningar. Regeringen föreslår att ytterligare 50 miljoner kronor avsätts till denna verksamhet redan under 2001 för att verksamheten ska kunna påbörjas så snart som möjligt. En del av dessa medel kommer att användas till projektverksamhet inom ett mindre antal kommuner och lands-ting. Projekten ska ha karaktären av metodutveckling.

7. Förnyelse av rehabiliteringen – individen i centrum

För att underlätta för den sjukskrivne att snabbt komma tillbaka till arbete är det nödvändigt både att väl fungerande individanpassad rehabilitering sätts in i tid och att en tydlig ansvarsuppdelning görs. Regeringen kommer därför att inleda ett arbete med att förnya den administrativa hanteringen av sjukfall som bedöms ligga i riskzonen för långtidssjukskrivning samt av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Förnyelsearbetet inleds på några orter för att sedan skyndsamt utvidgas till att omfatta hela landet. Det finansieras genom att man under 2002 utnyttjar 70 miljoner kronor av de medel som är avsedda för att motverka långtidssjukskrivningar.

8. Justeringar av den gällande lagstiftningen för att höja kvaliteten i rehabiliteringsarbetet

Regeringen föreslår i propositionen *Vissa socialförsäkringsfrågor* (prop. 2001/02:9) att bestämmelsen om försäkringskassans fördjupade bedömning av

sjukpenningrätten ska upphöra att gälla. Avsikten är att försäkringskassorna ska kunna koncentrera arbetet på mer komplicerade ärenden. Regeringen överväger att skärpa reglerna om arbetsgivarens skyldighet att medverka i rehabiliteringsarbetet. Detta innebär att arbetsgivarna alltid ska lämna underlag och yttrande från företagshälsovården den 60:e dagen i en sjukperiod.

9. Former för sjukskrivningsprocessen

Det har i olika sammanhang uppmärksammats att mönstret för sjukskrivningar visar betydande variationer. Kunskapen om detta behöver dock förbättras. Socialstyrelsen och Riksförsäkringsverket kommer därför att få i uppdrag att närmare klargöra omfattningen av problemen och följderna för försäkringens kostnader samt att lämna förslag till utvecklingen av formerna för sjukskrivningsprocessen.

10. Förbättrad statistik och forskning på ohälsoområdet

Kunskaperna om sjukskrivningsprocessens orsaker, samband och konsekvenser behöver förbättras. Regeringen avser att återkomma med åtgärder för utvecklad forskning och förbättrad statistik.

11. Förbättrad tillgänglighet till behandling i hälso- och sjukvården

En viktig del i arbetet för ökad hälsa i arbetslivet är en väl fungerande hälso- och sjukvård. Den nationella handlingsplanen för utveckling av hälso- och sjukvården innebär att 9 000 miljoner kronor tillförs hälso- och sjukvården under perioden 2001–2004. Landstingen kommer dessutom att under perioden 2002–2004 tillföras sammanlagt 3 750 miljoner kronor för att öka tillgängligheten till behandlingar i hälso- och sjukvården.

Frågor om 11-punktsprogrammet för ökad hälsa i arbetslivet kan ställas till Hans Granqvist, tfn 08-452 76 24, arbetsgivarpolitiska sektionen. Kommunförbundet har tagit fram ett diskussionsunderlag om hälsoutvecklingen för kommunalt anställda. Det finns att hämta på www.svekom.se under Arbetsgivarfrågor–Publikationer–Personalpolitik.

Försöksverksamhet med ett s.k. "friår"

Regeringen avser att återkomma med ett förslag till riksdagen om en försöksverksamhet med ett friår under perioden 2002–2004. Försöksverksamheten innebär att anställda har möjlighet till ledighet upp till ett år med villkoret att arbetsgivaren samtidigt anställer en långtidsarbetslös som vikarie för den som är ledig. För försöksverksamheten, som ska avgränsas till cirka 10 kommuner, avsätts 65 miljoner kronor per år.

Frågor om friår kan ställas till Lars-Ove Brander, arbetsgivarpolitiska sektionen, tfn 08-452 76 32 och Lars-Gösta Andréen, förhandlingssektionen, tfn 08-452 75 92.

Förslag om individuell kompetensutveckling våren 2002

Med anledning av slutbetänkandet (SOU 2000:119) från utredningen om individuellt kompetenssparande (IKS) har under våren inkommit 47 remissvar till Regeringskansliet. Dessa visar att det råder enighet om behovet av ett system för individuell kompetensutveckling men oenighet om hur ett sådant system ska vara utformat. Utifrån de synpunkter som har inkommit bereds frågan därför vidare inom Regeringskansliet. Målsättningen är att en proposition om ett system för individuell kompetensutveckling kan avlämnas till riksdagen senast våren 2002. Regeringen anser att ett system för individuell kompetensutveckling bör ha sin utgångspunkt i att individen, arbetsgivaren och staten har ett gemensamt ansvar för och intresse av att kunskapsnivån höjs. Regeringen anser vidare att systemet, som innebär statlig subvention, inte bör rubba grunden för det nuvarande studiestödssystemet utan vara ett komplement till andra former av studiestöd och till den verksamhetsrelaterade kompetensutveckling som arbetsgivarna ansvarar för.

Frågor om individuell kompetensutveckling och individuellt kompetenssparande kan ställas till Lars-Gösta Andréén, förhandlingssektionen, tfn 08-452 75 92.

Översyn av arbetsrättslagstiftningen pågår

Regeringen har gett Arbetslivsinstitutet i uppdrag att se över den arbetsrättsliga lagstiftningen. Uppdraget syftar till att se över lagstiftningen så att den uppfyller kraven på trygghet och inflytande inom ramen för en flexibel och effektiv arbetsmarknad. Uppdraget ska redovisas före årets slut. Andra pågående arbetsrättsliga utredningar är de som framgår nedan.

Ett jämställt och icke-diskriminerande arbetsliv

Utredningen *Tillsynsansvar över jämställdhetslagen – en uppgift för länsstyrelserna?* (Ds 2001:37) blev klar i somras. Utredningens förslag är att låta länsstyrelserna, tillsammans med Jämställdhetsombudsmannen (JämO), få tillsynsansvar över att jämställdhetslagens regler om aktiva åtgärder efterlevs. Remissen avslutas nu i oktober och därefter kommer regeringen att ta ställning till förslaget. Regeringen har även för avsikt att inom kort låta utreda möjligheterna till en generell lagstiftning mot diskriminering som omfattar alla eller flertalet samhällsområden och diskrimineringsgrunder. Detta utredningsarbete ska också omfatta frågan om en eventuell sammanslagning av några eller samtliga ombudsmän (JämO, DO, HO och HomO) som i dag utövar tillsynen av de olika diskrimineringslagarna.

Frågor om ett jämställt och icke-diskriminerande arbetsliv kan ställas till Anna Falkenberg, arbetsgivarpolitiska sektionen, tfn 08-452 76 23. Frågor om lagstiftningen inom området kan ställas till Johanna Read Hilmarsdottir, förhandlingssektionen, tfn 08-452 76 15.

Kommittén för nya arbetstids- och semesterregler (Knas)

Regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté med uppdrag att se över arbetstidslagen, semesterlagen och övrig ledighetslagstiftning (dir. 2000:97). Arbetsmarknadens parter har knutits till kommittén. Den ska lämna förslag till en ny reglering som ger den enskilde arbetstagaren ett större inflytande på arbetstidens förläggning men samtidigt ger en god flexibilitet i produktionen. Regelverket ska också ses över i förenklingssyfte. Kommittén ska pröva olika vägar till förkortning av arbetstiden och ge förslag på hur dessa skulle kunna genomföras samt se över genomförandet av EG:s arbetstidsdirektiv. Kommittén överlämnade i september delbetänkandet *Timsemester – ett diskussionsunderlag* (SOU 2001:69). Uppdraget om semesterlagen i övrigt och eventuella förslag om förkortningar av arbetstiden samt ändringar i arbetstidslagen redovisas senast den 1 juni 2002. Senast den 1 mars 2003 ska kommittén redovisa återstående delar av uppdraget.

Frågor om arbetstid och ledighet kan ställas till Ann Garö, förhandlingssektionen, tfn 08-452 75 99.

Integritetsutredningen

Regeringen har tillsatt en särskild utredare (dir. 1999:73) för att se över behovet av lagstiftning och andra åtgärder för att stärka skyddet av den enskildes personliga integritet i arbetslivet. I översynen ingår frågor om användning av drogtestar och andra medicinska kontroller samt frågor om användning av personatorer, elektronisk post (e-post) och Internet i arbetet. Utredaren ska avsluta sitt arbete senast den 31 december i år.

Frågor om personlig integritet i arbetslivet kan ställas till Göran Söderlöf, förhandlingssektionen, tfn 08-452 76 18.

Utredning om omställningsavtal

Mot bakgrund av de kollektivavtal som syftar till att underlätta omställningar vid omstruktureringar – s.k. omställningsavtal – som finns på delar av arbetsmarknaden, har regeringen fattat beslut om utredningsdirektiv (dir. 2000:55). En särskild utredare har tillsatts för att i nära samråd med arbetsmarknadens parter försöka finna former för att omställningsavtal sluta som täcker hela arbetsmarknaden. I uppdraget ingår därutöver bl.a. att analysera sambandet mellan lagen om anställningsskydd (LAS) och befintliga omställningsavtal, samt överväga vilka effekter omställningsavtal som täcker hela arbetsmarknaden kan ha på LAS.

Frågor om omställningsavtal kan ställas till Lars-Gösta Andréen, förhandlingssektionen, tfn 08-452 75 92.

Arbetsgivaravgiften är oförändrad år 2002

Ingen förändring av arbetsgivaravgifterna är aviserad inför år 2002. De utgör således totalt 32,82 procent av lönesumman även nästa år. Enda undantaget är vissa stödområden där arbetsgivaravgiften sätts ned till 15 procent för lönesummor upp till 850 000 kronor.

Frågor om arbetsgivaravgifter kan ställas till Anna Lind, förhandlingssektionen, tfn 08-452 76 08.

Ny nivå i föräldraförsäkringen

Den nivå i föräldraförsäkringen som ersätter dagar med belopp motsvarande förälderns sjukpenning höjs från 60 kronor till 120 kronor per dag från och med den 1 januari 2002.

Från detta datum utges föräldrapenning på följande sätt. För de första 180 dagarna utges ersättning med ett belopp som motsvarar förälderns sjukpenning, under förutsättning att föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse, eller den beräknade tidpunkten för födseln, har varit försäkrad för en sjukpenning över ett belopp om 120 kronor (grundnivå). I annat fall utges ersättning med 120 kronor per dag för dessa dagar. För de följande 210 dagarna utges ersättning med ett belopp som motsvarar förälderns sjukpenning, dock lägst 120 kronor. Därutöver utges ersättning för 90 dagar med 60 kronor (lägstnivå). Vid flerbarnsbörd utges föräldrapenning, utöver de ovan nämnda dagarna, för ytterligare 180 dagar för varje barn utöver det första. För de dagar som ersättning kan utges enligt förälderns sjukpenning så är ersättningen lägst 120 kronor (grundnivå).

Frågor om föräldraförsäkringen kan ställas till Ann-Charlotte Ohlsson, förhandlingssektionen, tfn 08-452 78 93.

Arbetsmarknadspolitik

Medel för tillfälliga personalförstärkningar permanentas

Regeringen föreslår att de medel Arbetsmarknadsverket (AMV) fått använda för tillfälliga personalförstärkningar, 700 miljoner kronor, permanentas från den 1 januari 2002. Av detta belopp bör 165 miljoner kronor användas i syfte att särskilt stärka ställningen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund.

Europeiska socialfonden

Dessa medel används för att stödja genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna och delfinansierar samt stödjer och utvecklar därmed också delar av den svenska arbetsmarknadspolitik. Genom en ökad delaktighet från AMV i socialfondens program kan resurser och insatser sammantaget öka för samtliga inblandade aktörer till fördel för de arbetslösa.

Höjd ersättning i arbetslöshetsförsäkringen

Ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen höjdes i juli 2001 och avses höjas ytterligare nästa år om det statsfinansiella läget så tillåter. Regeringen anser det viktigt att alla försäkrade får ta del av höjningen och avser därför att utvärdera effekterna av tidigare ändringar inför eventuella beslut.

Förslag om övergångsarbetsmarknad

I en skrivelse har AMS lämnat förslag om en övergångsarbetsmarknad för personer som deltagit en längre tid i aktivitetsgarantin utan att förbättra sin situation på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår nu inte något sådant utan pekar på möjliga förbättringar inom aktivitetsgarantin. Bland annat pekar man på förbättrade arbetsgivarkontakter och närmare samverkan med andra myndigheter, möjligheten att låta andra aktörer stå som projektanordnare samt utveckling av gemensamma projekt med kommunerna.

Kommunförbundet anser att det behöver tas krafttag för att genomföra aktivitetsgarantin i enlighet med intentionerna i förarbetena. Kommunförbundet kommer därför under hösten att ta initiativ till att i samverkan med Arbetsmarknadsverket och lokala företrädare analysera och diskutera hur de har utvecklat aktivitetsgarantin för att identifiera framgångsfaktorer.

Översyn hur de arbetshandikappades ställning på arbetsmarknaden kan stärkas

SAMHALL har beslutat att genomföra ett omfattande omstruktureringsprogram som kommer att redovisas till regeringen i början av oktober. Därefter avser regeringen att ta ställning till vilka eventuella åtgärder som kan komma att krävas. Regeringen avser också att göra en samlad översyn av hur de arbetshandikappades ställning ska stärkas på framtidens arbetsmarknad.

Enligt kommunernas uppfattning är det ett stort problem att Samhalls svårigheter att uppnå lönsamhet får till konsekvens att funktionshindrade inte får tillgång till Samhalls verksamhet. Kommunförbundet emotser därför en utredning som fokuserar på behoven hos de grupper som har svårigheter på arbetsmarknaden och som behöver sysselsättning.

Förändringar av kommunala ungdomsprogram och ungdomsgaranti

Regeringen föreslår att lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program ändras så att ersättningen till deltagarna inom kommunala ungdomsprogram görs enhetlig över hela landet och motsvarar studiebidraget för gymnasiestudierande. Samma lag ändras också så att utvecklingsersättningen till deltagare i ungdomsgarantin för år 2002 höjs till 3 160 kronor per månad. Höjningen innebär en anpassning till höjningen av den lägsta nivån på aktivitetsstödet (183 kronor per dag).

Regeringen avser att ompröva behovet av både ungdomsgarantin och kommunala ungdomsprogram under nästa år. Intentionen är att programmen skall avvecklas den 1 januari 2003. Frågan avgörs slutgiltigt mot bakgrund av innehållet i Gymnasiekommitténs förslag.

Kommunförbundet anser att det finns goda möjligheter att utveckla gymnasieskolan och det är därför rimligt att det kommunala ungdomsprogramets framtida utformning behandlas i samband med Gymnasiekommitténs utredning.

Medel för att minska deltidsarbetslösheten

Regeringen avsätter 100 miljoner kronor per år under 2002–2004 för att minska deltidsarbetslösheten. Medlen ska användas till aktiviteter som kompetensutveckling, informationsinsatser och förändringar i arbetsorganisationen som möjliggör heltidsarbete. Aktiviteterna skall vara gränsöverskridande, därför kommer en styrgrupp att bildas med representanter från Arbetsmarknadsverket, Arbetslivsinstitutet, Arbetsmiljöverket, Jämo och Svenska ESF-rådet med uppdrag att ta initiativ till aktiviteter utifrån beskrivna områden. Medlen skall främst användas för de merkostnader som ett nytt arbetssätt i arbetsorganisationen initialt kan medföra för att minska deltidsarbetslösheten. Till styrgruppen skall en referensgrupp knytas med företrädare från fackliga organisationer och arbetsgivare inom branscher där deltidsarbete är önskat högt.

Övriga förslag

Regeringen avser att under våren 2002 återkomma med ett förslag till riksdagen angående en försöksverksamhet med ett s.k. friår under perioden 2002–2004 (se vidare under Arbetsgivarfrågor).

Regeringen kommer under 2002 att använda minst 70 miljoner kronor för kompletterande utbildning inom ramen för arbetsförmedlingens arbete för personer med utländsk högskoleutbildning. Utbildningen skall avse bristyrken.

Frågor om avsnittet Arbetsmarknad kan ställas till Åsa Person, tfn 08-452 78 24, Vivi Libietis, tfn 08-452 78 20, Enheten för tillväxt och regional utveckling samt vad gäller deltidsarbetslöshet Lars-Ove Brander, tfn 08-452 76 32, Arbetsgivarpolitiska sektionen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Maj-Lis Åkerlund

Signild Östgren